

ספר טיסה אלעד זרט

מות". לפי מר, סמוצ'ה ייצג תרבות שלמה שנמחקה ביד הגרזן.

איך אפשר להקים עיר, או רחוב, מעפר? מר עושה זאת בעזרת עדויות של ניצולים, שירים, סיפורים ועיתון נות התקופה. למשל השיר "חיה אחותי עם העיניים

הירוקות" המתאר את המדרגות העקובות מות ברחוב סמוצ'ה, או הסיפור על ול- וזה הסנדרלר הגבוה והרוזה ש"מתגורר ברחוב סמוצ'ה מאז עמד על רגליו וקנה לו בית מלאכה משלו".

מר נוסע אחורה וקדימה על ציר הזמן ומעלה אנקדוטות שונות המאירות את פניו השונים של הרחוב – על בתיו הצפופים, בתי הקפה, התיאטרון והמשוררים, לצד בתי הכנסת, הסנדלרים, התופרות ונשות הרחוב.

זהו טיול ספרותי נפלא, מלא בדי- מיון, שכדאי לקחת איתכם לביקור הבא בוורשה, לעצור לרגע את קדחת הקניות, לקרוא ולשמוע את הרעשים, להריח את הריחות. לחלום.

עמודים: 258.

ציטוט: "...אבל אני מחפש את מה שהיה קודם לכן, את מה שהיה פה לפני שהעיר הזאת איפסה את השעון והתחילה מחדש, לפני כמעט שבעים שנה. האם אצליח להתאפק מלומר למלצרית בת העשרים וקצת, שממש מול בית הקפה הזה שכן תיאטרון אלדורדו, שנהפך אחרי-כך לקולנוע מטרופו?"

סמוצ'ה

ביוגרפיה של רחוב יהודי בוורשה

בני מר

פעמים רבות מדי אנו עוברים על פני רחובות, צועדים בהם, לפעמים מדי יום, ולא נותנים את הדעת מה היה בהם פעם, מי חי, מה עבר, מה נשאר. בטיולים בחו"ל אנחנו נעצרים ליד קתדרות לות מפוארות, ארמונות וגנים ירוקים, לפעמים בתי קברות, אבל מה עם הרחובות עצמם, שאוצרים בין מדרכותיהם סיפורים על דורות של חיים ותרבויות שלמות.

אדם יכול לטייל ברחובות ורשה, בעיר העתיקה, לשמוע על הרובע היהודי שחרב במלחמה, להתבונן בתמונות המציגות את החורבן, אבל עדיין לא לחוש ולהבין את החיים שמילאו את הרחובות לפני המלחמה. אולי זה היה הטריגר לכתיבתו של "סמוצ'ה – ביוגרפיה של רחוב יהודי בוורשה" של בני מר (הוצאת מאגנס).

רחוב סמוצ'ה ("רחוב הדרקון" בפולנית) לא נזכר כמעט בספרות הפולנית שנכתבה בין שתי מלחמות העולם, ואף תייר לא נשלח לבקר בו – אבל הוא משמש את מר כחומר ביד היוצר להחייאתו של הרחוב היהודי-ירשאי שלפני המלחמה: ערבוביה רבגונית, מעמדית ואידיאולוגית, של שומרי מצוות וציונים ואנשי "בונד" וקומוניסטים ואנשים פשוטים.

כמענה לשאלים על מושא חקירתו אומר מר: "סמוצ'ה לא היה הרחוב החשוב ביותר, ובוודאי לא היפה ביותר, בוורשה. ואף על פי כן הוא היה מיקרוקוסמוס של חיים שלמים, ושל החיים היהודיים בפרט, בין שתי המלח-

